

Jaarverslag 2024

Deel 1: Verslag van werkzaamheden

Deel 2: Jaarrekening

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Deel 1: Verslag van werkzaamheden	4
1 Jaaroverzicht 2024.....	5
2 Toelichting op onderzoekswerkzaamheden in 2024	6
2.1 <i>Behandeling in 2023 gepubliceerde onderzoeken</i>	<i>6</i>
2.2 <i>In 2024 gepubliceerde onderzoeken</i>	<i>8</i>
2.3 <i>In 2024 uitgevoerde, maar nog niet gepubliceerde onderzoeken</i>	<i>11</i>
2.4 <i>Overige werkzaamheden</i>	<i>11</i>
3 Wat hebben we bereikt in 2024?	14
3.1 <i>PS ondersteunen in kaderstellende en controlerende rol.....</i>	<i>14</i>
3.2 <i>Doorwerking in besluitvorming en uitvoering.....</i>	<i>14</i>
3.3 <i>Aandacht in de media</i>	<i>15</i>
4 Onze organisatie in 2024	17
5 Verplichte paragrafen en toelichting op de jaarrekening.....	18
5.1 <i>BBV-paragrafen.....</i>	<i>18</i>
Deel 2: Jaarrekening 2024.....	20

Voorwoord

In dit jaarverslag legt de Zuidelijke Rekenkamer verantwoording af over de onderzoeken en overige activiteiten die in 2024 zijn uitgevoerd. Het verslag van werkzaamheden (deel 1) vormt de inhoudelijke kant van de jaarlijkse verantwoording aan Provinciale Staten (PS) van Noord-Brabant en Limburg, naast de financiële verantwoording (zie deel 2, jaarrekening).

De nadruk in 2024 heeft op twee grotere onderzoeken gelegen, die zowel voor Noord-Brabant als Limburg zijn uitgevoerd: de onderzoeken naar drinkwater en naar wonen. Het onderzoek naar drinkwater heeft binnen en buiten de provincies de nodige aandacht gekregen, met politiek-bestuurlijke doorwerking. Het onderwerp wonen stond bij aanvang al hoog op de politiek-bestuurlijke agenda. Het onderzoek naar dit onderwerp heeft in 2024 voor Noord-Brabant geleid tot een rapport van bevindingen, voor Limburg loopt de uitvoering door in 2025.

Naast bovengenoemde onderzoeken heeft begin 2024 nog de afronding plaatsgevonden van het onderzoek naar 'Grip op investeringen' voor Limburg. Dit onderzoek omvatte voor Limburg belangrijke en omvangrijke dossiers: Brighthlands Campus Greenport Venlo, Mijnwater en Maastricht Aachen Airport (MAA). De afronding van dit onderzoek heeft meer tijd gevraagd dan vooraf gepland, maar gelet op de politiek-bestuurlijke en financiële risico's van investeringen in deze projecten, vond de rekenkamer dat de extra tijd de moeite waard was.

Verder is in de loop van het jaar een vooronderzoek uitgevoerd naar het onderwerp ondermijning voor beide provincies. Dit met als doel scherp te krijgen wat de rol van de provincies en mogelijk rekenkameronderzoek naar dit onderwerp zou kunnen inhouden. Dat heeft geholpen tot het maken van keuzes voor 2025, die zijn terug te zien in het vastgestelde werkprogramma voor dat jaar.

Als het gaat om de overige werkzaamheden van de rekenkamer, is een bijzonderheid geweest in 2024 het meewerken aan de opstart van de nieuwe adviescommissie, die de voormalige programmaraad heeft vervangen. Deze adviescommissie heeft zich in 2024 met name beziggehouden met het zijn van selectiecommissie voor een nieuw bestuurslid voor de Zuidelijke Rekenkamer. In samenwerking met de griffies van beide Staten, heeft de rekenkamer hier een adviserende rol in vervuld.

We hopen dat de verdere toelichting in het jaarverslag PS van Noord-Brabant en Limburg een helder beeld geeft van hetgeen de rekenkamer heeft gedaan en bereikt, binnen de inhoudelijke en financiële kaders die beide Staten daarvoor hebben gesteld.

Prof. dr. M.J.M. (Marc) Vermeulen
Voorzitter

Dr. N.A.C. (Ard) Schilder
Directeur-secretaris

Deel 1: Verslag van werkzaamheden

1 Jaaroverzicht 2024

Het totaalbeeld van de in 2024 behandelde en uitgevoerde onderzoeken en overige activiteiten is als volgt:

Tabel 1 Onderzoeken en activiteiten 2024

Behandeling in 2023 gepubliceerde onderzoeken	Behandeling in Provinciale Staten (PS)
Investeringsfondsen Noord-Brabant	19 januari oordeelsvormend in themabijeenkomst ¹ , 2 februari in PS
Voortgang energietransitie Noord-Brabant	19 januari oordeelsvormend in themabijeenkomst ¹ , 2 februari in PS
Voortgang energietransitie Limburg	1 maart Statencommissie Leefomgeving (LEO), 12 april in PS
In 2024 gepubliceerde onderzoeken	Publicatie en behandeling
Grip op investeringen Limburg	Publicatie 12 april, 17 mei informatiesessie voor PS, 31 mei in de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA), 21 juni in PS
Drinkwater Noord-Brabant	Publicatie 3 juli, 4 okt. informerend in themabijeenkomst, 17-1-2025 oordeelsvormend, 31-1-2025 in PS
Drinkwater Limburg	Publicatie 29 oktober, begin 2025 in PS
Vooronderzoek ondermijning	Notitie met uitkomsten aangeboden aan PS in september bij bespreking werkprogramma 2025
In 2024 in uitvoering genomen onderzoeken	Geplande publicatie
Wonen Noord-Brabant	Publicatie gepland maart 2025
Wonen Limburg	Publicatie gepland mei 2025
Overige werkzaamheden in 2024	
Publicatie rekenkamerbrief Ontwikkelingen Californië BV (26 februari 2024)	
Deelname aan landelijk onderzoek Vereniging van Rekenkamers ² naar energiebesparingsplicht.	
Bijdragen aan opstart nieuwe adviescommissie	
Advisering en betrokkenheid bij selectie nieuw bestuurslid	
Bestuursvergaderingen (12)	
Opstellen jaarstukken 2023	
Opstellen begroting 2025	
Afstemming werkprogramma 2025 in commissies Limburg en Noord-Brabant	
Opstellen werkprogramma 2025	
Reguliere afstemming met griffies en provinciale organisaties	
Uitwisseling en intervisie met andere provinciale en lokale rekenkamers	

¹ Op 1 december 2023 informerend besproken in themabijeenkomst Bestuur en Financiën.

² Voorheen Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK).

2 Toelichting op onderzoekswerkzaamheden in 2024

In dit hoofdstuk lichten we de uitgevoerde onderzoeken en activiteiten uit het hiervoor gegeven jaaroverzicht toe. We maken daarbij onderscheid naar:

- Behandeling van grotendeels in 2023 uitgevoerde onderzoeken (paragraaf 2.1)
- Onderzoeken die in 2024 zijn gepubliceerd (paragraaf 2.2)
- Onderzoeken die in 2024 in uitvoering zijn genomen, maar nog niet gepubliceerd (paragraaf 2.3)
- Overige werkzaamheden (paragraaf 2.4)

2.1 *Behandeling in 2023 gepubliceerde onderzoeken*

Begin 2024 hebben er de nodige bijeenkomsten plaatsgevonden in PS van Noord-Brabant en Limburg, waarin rapporten die de rekenkamer in 2023 heeft gepubliceerd zijn behandeld. Het feitelijke onderzoek en de vastlegging hebben dan al plaatsgevonden, maar de behandeling in PS vraagt van de rekenkamer tijd en aandacht in de vorm van presentaties, beantwoording van vragen en volgen van de inbreng van statenleden. In deze paragraaf een terugblik op de behandeling van rapporten begin 2024.

Investeringsfondsen Noord-Brabant (provincie Noord-Brabant)

Eind 2023 en begin 2024 is in PS Noord-Brabant behandeld het (vervolg)onderzoek investeringsfondsen. De bijbehorende rapporten had de rekenkamer op 14 juli 2023 al gepubliceerd. Hierbij speelde mee dat de formatie van een nieuw college van Gedeputeerde Staten (GS) in Noord-Brabant tot september 2023 heeft geduurd.

Het onderzoek van de rekenkamer heeft geleid tot een beschrijvend achtergronddocument (geschikt als naslagwerk als fondsen op de agenda staan) en een rapport met een oordeel over de sturings- en verantwoordingsinformatie over de investeringsfondsen aan PS. De conclusie van de rekenkamer was dat op onderdelen vooruitgang is geboekt sinds het vorige onderzoek van de rekenkamer in 2017, maar dat er ruimte is voor verdere verbeteringen: informatie is nog niet altijd duidelijk, volledig, consistent (tussen verschillende rapportages) genoeg om de voortgang goed te kunnen monitoren en evalueren.

De rapporten van de rekenkamer zijn besproken in PS begin december 2023, 19 januari en begin februari 2024.

De rapporten hebben geholpen bij inzicht, overzicht en aandacht voor uitgaven die op afstand van de provincie worden gedaan. Aansluitend op de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer werd vanuit PS aangegeven dat er meer aandacht en betere informatie/indicatoren en duiding ervan nodig is voor de voortgang en resultaten van de fondsen en of ze doen waarvoor ze zijn opgericht. Dit ten behoeve van een goede taakuitvoering door PS. Er blijkt veel draagvlak te zijn bij PS, GS en ambtelijke organisatie voor de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer, waarin ze zich goed kunnen herkennen en waarmee ze aan de slag willen en al zijn. Conform toezegging ontvingen PS voor de vergadering van 2 februari 2024 een memo van de verantwoordelijk gedeputeerde met de wijze waarop GS de aanbevelingen willen gaan oppakken. Vanuit PS werd aangegeven dat de Commissie Sturen en Verantwoorden aan de slag gaat met verbetering van de indicatoren en duiding daarvan om inzicht te krijgen in doelbereiking en resultaten. Alle aanbevelingen van de rekenkamer worden overgenomen. De

verantwoordelijk gedeputeerde zegde verder toe dat in de evaluaties van de fondsen voortaan de mogelijkheden en gevolgen van een eventuele exit zullen worden meegenomen.

Vanuit zowel PS als ambtelijke organisatie is aangegeven dat het achtergronddocument een waardevol naslagwerk is. Het geeft niet alleen inzicht in de theorie/materie en de stand van zaken van de fondsen, maar ook in de (ontstaan)geschiedenis (historisch besef) en waarom de fondsen destijds zijn ingesteld (oorspronkelijke bedoeling van het beleid). Het draagt bij aan het lerend vermogen van de provincie en PS (waar veel wisselingen hebben plaatsgevonden). Het helpt PS te bepalen hoe zij hun rollen beter kunnen uitvoeren en welke informatie daarvoor nodig is. Het achtergronddocument wordt inmiddels als inwerkdocument gebruikt voor nieuwe medewerkers.

Voortgang energietransitie (provincie Noord-Brabant en Limburg)

In het najaar van 2023 heeft de rekenkamer de uitkomsten van de onderzoeken naar de voortgang van de energietransitie gepubliceerd. In januari/februari 2024 zijn deze behandeld in PS Noord-Brabant, in maart/april in Limburg.

Het onderzoek was deels een vervolg op onderzoek dat de Zuidelijke Rekenkamer in 2018 heeft uitgevoerd met de andere provinciale rekenkamers. Daarnaast heeft de rekenkamer gekeken naar de realisatie van provinciale doelstellingen anno 2023 en de verwachtingen voor de komende jaren, de invulling van de regierol in RES-verband³ en mogelijkheden om als provincie te sturen.

Belangrijkste uitkomsten waren:

- Zowel Noord-Brabant als Limburg hebben sinds 2018 goede stappen gezet bij het in beeld brengen van de voortgang van de energietransitie.
- Limburg heeft in het beleid gekozen voor een meer eigen koers ten opzichte van landelijke en internationale doelstellingen. Op onderdelen behoort Limburg daarmee in de achterhoede van de energietransitie, maar de eigen koers wordt wel goed gecommuniceerd naar PS.
- Noord-Brabant is daarentegen meer ambitieus in het beleid en gaat soms nog verder dan landelijke doelstellingen. Volgens de rekenkamer is de provincie nu echter onvoldoende op koers om de eigen ambities en doelstellingen tijdig te realiseren.

In Limburg is het rekenkameronderzoek in dezelfde zitting behandeld als het nieuwe beleidskader voor Energie: *Beleidskader 2024-2027: Nieuwe energie en een schoon leefmilieu*. Dit beleidskader verwijst expliciet naar het rekenkameronderzoek, inclusief de aanbevelingen over landelijke monitoringssystematieken en energieplanologie, waardoor direct sprake was van doorwerking.

In Noord-Brabant is het onderzoek in twee themabijeenkomsten en in een Statenvergadering besproken. Belangrijke discussiepunten waren het realiteitsgehalte van de doelen, de haalbaarheid van de hoge mate van zelfvoorzienendheid die wordt nagestreefd en de aannames rondom trendbreuken. Op basis van het rekenkamerrapport hebben nagenoeg alle fracties hierover kritische vragen gesteld en verschillende perspectieven ingebracht. PS hebben besloten om alle aan hen gerichte aanbevelingen over te nemen.

³ Regionale Energiestrategieën.

Via twee Statenmededelingen hebben GS PS geïnformeerd over de opvolging van de aanbevelingen die aan GS waren gericht.

- Statenmededeling “Uitvoeringsagenda Energie 2024-2027” - documentnummer 5945674 (18 juni 2024);
- Statenmededeling “Voortgang Regionale Energie Strategieën 2024” – documentnummer 594150 (25 juni 2024).

2.2 In 2024 gepubliceerde onderzoeken

In 2024 heeft de rekenkamer drie onderzoeken gepubliceerd en een notitie op basis van een vooronderzoek. De uitvoering van deze onderzoeken heeft ook grotendeels in 2024 plaatsgevonden.

Grip op investeringen (provincie Limburg)

In april 2024 heeft de rekenkamer de rapporten gepubliceerd van het onderzoek dat is uitgevoerd naar investeringen in Limburg. Concreet zijn drie investeringsprojecten onderzocht: Brightlands Campus Greenport Venlo, Mijnwater en Maastricht Aachen Airport (MAA). Rond deze projecten werden PS afgelopen jaren geconfronteerd met tegenvallers en besluitvorming onder druk en is bij verschillende gelegenheden de mogelijkheid van onderzoek door de rekenkamer door enkele statenleden aangekaart. De rekenkamer zag patronen in het optreden van de provincie bij de drie genoemde projecten, wat is vertaald naar een onderzoek, dat is gestart in mei van 2023. Het is een breed en diepgaand onderzoek geworden naar dossiers met een lange geschiedenis en tegelijk een lange doorwerking naar de toekomst toe. Het doel van het onderzoek was om PS in staat te stellen om de komende jaren zo goed mogelijk grip te hebben op deze investeringen. De focus van het onderzoek heeft daarom gelegen op het risicomanagement (waaronder de governance) en de informatievoorziening aan PS. Daarvoor zijn in het rapport ook concrete handvatten meegegeven voor vragen die PS kunnen stellen aan GS om goed zicht te houden op de voortgang en de risico's.

In een uitgebreide informatiesessie in mei zijn de uitkomsten van het onderzoek toegelicht voor geïnteresseerde leden van PS. Toehoorders vanuit de organisatie en GS waren ook welkom. Deze sessie is in samenwerking met de griffie van Limburg tot stand gekomen en betreft een nieuwe werkvorm. De opkomst in de sessie was goed en er was ruim de tijd om op de vele vragen van de aanwezige statenleden in te gaan. Eerder was er voor hen al de gelegenheid vragen te stellen in een inloopsessie. Ook hiervan is goed gebruik gemaakt.

De formele behandeling in PS heeft plaatsgevonden eind mei en in juni. De zorgen van PS rondom de onderzochte investeringen zijn daarin uitgebreid aan bod gekomen. De sturing op de provinciale deelnemingen, een eventuele exit/toekomststrategie voor de deelnemingen en het beleidskader Sturen in Samenwerking (SIS) 3.0 stonden centraal in de discussie. PS hebben besloten om de aanbeveling van de rekenkamer om een concrete exit/toekomststrategie te formuleren voor de deelneming te amenderen. In plaats daarvan willen PS dat inhoudelijke en financiële grenzen worden meegenomen bij de aanpassingen van het beleidskader SIS. GS hebben aangegeven de andere aanbevelingen van de

rekenkamer serieus op te gaan pakken. Door middel van een mededeling portefeuillehouder⁴ zijn PS geïnformeerd over de belangrijkste maatregelen rondom deelnemingen.

Ook hebben GS een werkconferentie met PS toegezegd om verder over dit onderwerp in gesprek te gaan. Deze werkconferentie naar aanleiding van het rekenkameronderzoek heeft op 18 oktober 2024 plaatsgevonden. Daarbij zijn onder meer de governance van deelnemingen, de aanpassingen in het beleidskader SIS, de verantwoording aan PS en de rolverdeling tussen GS en PS besproken. Begin 2025 wordt de nieuwe versie van het beleidskader SIS 4.0 aan PS voorgelegd ter besluitvorming.

Drinkwater (provincie Noord-Brabant en Limburg)

Voor zowel Noord-Brabant als Limburg heeft de rekenkamer in 2024 onderzoek uitgevoerd naar drinkwater. Na de voorbereiding en formele start eind 2023 heeft het daadwerkelijke onderzoek vooral in 2024 plaatsgevonden. Aanleiding voor de rekenkamer het onderzoek uit te voeren waren ontwikkelingen die duidelijk maken dat voldoende beschikbaarheid van kwalitatief goed drinkwater niet meer vanzelfsprekend is. Doel van het onderzoek was om (PS) inzicht te geven in de stand van zaken en ontwikkelingen met betrekking tot de beschikbaarheid van voldoende en schoon drinkwater in beide provincies en de wijze waarop zij invulling geven aan hun rollen en verantwoordelijkheden.

Begin juli is het rapport voor Noord-Brabant gepubliceerd, in Limburg eind oktober. De uitkomsten bevestigen het landelijke beeld dat de drinkwatervoorziening niet vanzelfsprekend is en zowel de kwantiteit als kwaliteit aandacht vragen, met een belangrijke rol voor provincies. De situatie in Noord-Brabant is urgent, wat om actie vraagt van de betrokken partijen om de drinkwatervoorziening goed te kunnen borgen in de komende jaren. Zowel het matigen van het gebruik als zoeken naar alternatieve bronnen is daarbij belangrijk. In Limburg is de situatie minder urgent, maar de kwetsbaarheid vraagt ook daar om alertheid en een proactieve houding van de provincie. In Limburg staat de kwaliteit meer onder druk, wat onder andere samenhangt met de bronnen van drinkwater: naast diep grondwater zoals in Noord-Brabant maakt Limburg gebruik van ondiep grondwater en oppervlaktewater (Maas). Aan de ene kant maakt dit Limburg minder afhankelijk van één bron, aan de andere kant kent iedere bron zijn eigen kwetsbaarheid.

Op 4 oktober 2024 heeft de rekenkamer in Noord-Brabant in de ochtend in een goed bezochte inloopsessie vragen beantwoord die werden gesteld vanuit zeven fracties van PS. Vervolgens heeft ze in de middag een presentatie gegeven over het onderzoek naar drinkwater tijdens een informerende themabijeenkomst Natuur en Milieu van PS. Uit de bespreking daarna bleek dat de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer voor de fracties van PS vele aanknopingspunten geven om het onderwerp drinkwater breed te bespreken. Zo kwamen onder andere aan de orde het belang van het onderwerp, de urgentie van de situatie rondom drinkwater, de leveringszekerheid, mogelijkheden en effecten/gevolgen van het gebruik van (meer dan wel minder) grondwater (in bijvoorbeeld Kruisland) en alternatieve bronnen voor grondwater als bron voor drinkwater, effecten van maatregelen gericht op

⁴ Provincie Limburg. Mededeling portefeuillehouder inzake control op deelnemingen. 11-07-2024.

besparen/terugdringen drink- en grondwatergebruik en de kwaliteit van de informatievoorziening over drinkwater aan PS. De Inbreng van de fracties geeft aan dat ons rapport het onderwerp politiek-bestuurlijk weer duidelijk op de agenda heeft gezet. Verdere behandeling van het rapport vond plaats op 17 en 31 januari 2025. Hierover rapporteren we in het jaarverslag 2025.

De presentatie en behandeling van het rapport in PS Limburg is over de jaargrens heen getild naar 2025.

Vooronderzoek Ondernijning (provincie Noord-Brabant en Limburg)

In gesprekken met PS Noord-Brabant en Limburg over onderwerpen voor onderzoek, is een terugkerend onderwerp de invloed op en gevolgen van georganiseerde criminaliteit voor de samenleving en het openbaar bestuur. In zowel wetenschap als het openbaar bestuur is de aandacht voor het onderwerp ondernijning afgelopen decennium ook gegroeid en zijn aanpakken ontwikkeld. Landelijk zijn ook veel financiële middelen ter beschikking gesteld voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit en ondernijning. Vanwege onduidelijkheden over de afbakening van het begrip en de rol van specifiek de provincies, heeft de Zuidelijke Rekenkamer een vooronderzoek uitgevoerd. Dit zoals aangekondigd in het werkprogramma voor 2024.

In september heeft de rekenkamer een notitie aangeboden aan PS van Noord-Brabant en Limburg met de uitkomsten van het onderzoek. Dit ter voorbereiding op de bespreking van het werkprogramma voor 2025. De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek zijn:

- Een brede of smalle benadering van het onderwerp is mogelijk, waarbij een brede benadering zich richt op al het gedrag dat schade toebrengt aan het functioneren van de democratie en democratische instituties, een smalle benadering richt zich op het optreden van de georganiseerde misdaad en de effecten daarvan.
- In de wetenschap en personen uit de praktijk die de rekenkamer heeft gesproken bestaat overeenstemming dat het openbaar bestuur een rol heeft. Niet in het uitvoeren van taken die de strafrechtelijke keten zijn toebedeeld, wel in het tegengaan van de effecten op de samenleving en het eigen bestuur. Zowel de landelijke overheid als provinciale en lokale overheden hebben afgelopen jaren hun beleid en aanpak voor het tegengaan van ondernijning uitgebreid.
- Specifiek provincies hebben op verschillende manieren een rol en instrumenten. Het raakt direct en indirect aan hun wettelijke taken en hun positie en rol binnen het openbaar bestuur. De bevoegdheden van de Commissarissen van de Koning, de wet Bibob⁵, toetsing en vergunningverlening zijn instrumenten om de provinciale rol invulling te geven. In de praktijk maken Noord-Brabant en Limburg daar ook gebruik van.

Op grond van de uitkomsten van het onderzoek en de gesprekken met PS, heeft de rekenkamer besloten ondernijning op te nemen in het werkprogramma van 2025. Concreet is besloten voor Noord-Brabant een regulier onderzoek uit te gaan voeren. Voor Limburg is prioriteit gegeven aan andere onderwerpen.

⁵ Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

2.3 In 2024 uitgevoerde, maar nog niet gepubliceerde onderzoeken

Naast de onderzoeken over drinkwater voor beide provincies, heeft de rekenkamer in 2024 de onderzoeken over wonen voor beide provincies in uitvoering genomen. Deze zijn nog niet tot publicatie gekomen, maar een belangrijk deel van het onderzoek is wel uitgevoerd.

Wonen (provincie Noord-Brabant en Limburg)

Medio 2024 is de rekenkamer begonnen met voorbereiden van onderzoek naar het onderwerp wonen, zowel voor de provincie Noord-Brabant als Limburg. De knelpunten op de huidige woningmarkt staan hoog op de maatschappelijke en politieke agenda, reden voor de rekenkamer om dit onderwerp te onderzoeken.

Bij het thema wonen heeft de provincie vooral een ruimtelijke en coördinerende/regierol. Onderdelen van de regierol zijn:

- Ruimtelijke ordening: Provincies zijn verantwoordelijk voor het plannen en coördineren van ruimtelijke ontwikkelingen op regionaal niveau.
- Woningbouw: Provincies hebben de taak om te zorgen voor voldoende woningen. Ze zijn betrokken bij het beleid omtrent ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Ze stellen ook de doelen vast voor het aantal nieuwe woningen dat in hun gebied moet worden gebouwd.
- Toezicht: Provincies houden toezicht op de uitvoering van het woonbeleid door gemeenten en kunnen ingrijpen als dat nodig is. In het wetsvoorstel "Versterking regie volkshuisvesting" dat in februari 2023 in consultatie is gegaan en naar verwachting medio 2025 in werking treedt, wordt voorgesteld om de mogelijkheden voor de provincie om medebewind uit te oefenen te vergroten.

Voor de provincie Noord-Brabant is het feitenonderzoek inmiddels afgerond, wat heeft bestaan uit documentonderzoek, data-analyse en gesprekken met betrokken partijen (naast de provincie gemeenten, woningcorporaties, investeerders en ontwikkelaars). In december 2024 is het rapport van bevindingen aangeboden voor ambtelijk wederhoor. Na verwerking daarvan en de opstelling van het bestuurlijk rapport is publicatie voorzien voor maart 2025.

Het onderzoek voor Limburg naar wonen is later opgestart, volgend op andere onderzoeken voor die provincie. De laatste maanden van 2024 is voor die provincie met name document en data-analyse uitgevoerd. Publicatie van het onderzoek voor Limburg is voorzien voor mei 2025.

2.4 Overige werkzaamheden

Naast de onderzoeken heeft de rekenkamer in 2024 reguliere werkzaamheden uitgevoerd rond de eigen organisatie en hebben een aantal bijzondere activiteiten plaatsgevonden. In de onderstaande paragrafen lichten wij deze toe.

Bijzondere activiteiten in 2024

Eind februari 2024 heeft de rekenkamer een brief uitgebracht over ontwikkelingen bij Californië BV. Deze BV is opgericht om het gehucht Californië bij Horst om te vormen tot een tuinbouwgebied. De provincie is deelnemer via het LIOF en het Ontwikkelbedrijf Campus Greenport Venlo BV. Naar aanleiding van

berichten over grondtransacties van Californië BV en in het verlengde van de begin 2023 door de rekenkamer uitgebrachte meta-evaluatie integriteit, geeft de rekenkamer in de brief een aantal overwegingen mee aan het college van GS.

Naast de eigen onderzoeken, heeft de Zuidelijke Rekenkamer in 2024 meegedaan aan het zogenaamde “Doe-mee-onderzoek” van de Vereniging van Rekenkamers. Het onderzoek heeft zich gericht op de handhaving van de energiebesparingsplicht. De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek waren dat deze handhaving relatief recent pas echt serieus is opgepakt in de praktijk, waarbij nog moeilijk kwantitatief is vast te stellen welke concrete resultaten zijn behaald. De rol van de Zuidelijke Rekenkamer is beperkt geweest tot het aandragen van contactpersonen bij de provincie Noord-Brabant en Limburg en bij de omgevingsdiensten en het reflecteren op de onderzoeksrapportages van het bureau dat het onderzoek uitvoerde. De uitkomsten van het onderzoek heeft de rekenkamer eind november met een oplegbrief aangeboden aan PS van Noord-Brabant en Limburg.

Naar aanleiding van een evaluatie, is in 2023 besloten tot vervanging van de programmaraad van de Zuidelijke Rekenkamer door een adviescommissie. De rekenkamer heeft bijgedragen aan de realisatie van deze omvorming in 2024, die ook heeft geleid tot een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling. Een bijzonderheid voor 2024 is geweest dat de adviescommissie de rol van selectiecommissie voor een nieuw bestuurslid heeft vervuld. Concreet betrof dit de werving en selectie van een nieuw bestuurslid voor de rekenkamer vanaf februari 2025, ter vervanging van het aftredende lid Herman Sietsma. Dit traject is in 2024 afgerond en een vervanger is gevonden.

Een bijzonderheid in 2024 die ook aandacht vroeg van de rekenkamer, was het verzoeken om extra financiële middelen. Door onvoorziene stijgingen in niet-beïnvloedbare kosten (met name salarissen vanwege de afgesloten CAO voor provincies) bleek het nodig extra middelen aan te vragen om de onderzoekswerkzaamheden op eenzelfde niveau voort te kunnen zetten. In goed overleg met beide Staten is een begrotingswijziging doorgevoerd, waarmee de financiële positie van de rekenkamer is hersteld voor de komende jaren.

Reguliere activiteiten in 2024

Naast de hierboven genoemde bijzondere activiteiten heeft de rekenkamer een aantal reguliere activiteiten uitgevoerd:

- In totaal zijn er 12 vergaderingen van het bestuur van de rekenkamer geweest, waarin de voortgang van onderzoeken is besproken en relevante ontwikkelingen binnen en buiten de rekenkamer aan bod zijn gekomen.
- De verantwoording over 2023 en begroting voor 2025 zijn opgesteld. Op de jaarrekening van 2023 is een accountantscontrole uitgevoerd.
- In het najaar van 2024 heeft de rekenkamer het werkprogramma voor 2025 opgesteld, dat is besproken in de Controlecommissie van de provincie Limburg en de Commissie Sturen en Verantwoorden van de provincie Noord-Brabant.

- Met beide provincies is regulier overlegd gevoerd op ambtelijk niveau over de voortgang van de onderzoeken van zowel de rekenkamer als de provincie zelf.
- Tot slot heeft de Zuidelijke Rekenkamer bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd en/of bijgewoond met de rekenkamers van de andere provincies en de gemeentelijke rekenkamers in Limburg en Noord-Brabant. Dit zowel op bestuurlijk niveau als tussen de onderzoekers van de genoemde rekenkamers.

3 Wat hebben we bereikt in 2024?

De Zuidelijke Rekenkamer heeft als taak het vergroten van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid van de provincies Limburg en Noord-Brabant. Deze taak is geborgd in de Provinciewet en leidraad voor de rekenkamer in het beoordelen van de eigen effectiviteit. In lijn met de wettelijke taak is de rekenkamer daarbij gericht op het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van PS.

3.1 *PS ondersteunen in kaderstellende en controlerende rol*

Een maatstaf voor de eigen effectiviteit is of de onderwerpen die de rekenkamer kiest gedragen worden door PS en hen ondersteunen in de uitvoering van hun rol. De feedback die de rekenkamer in 2024 heeft ontvangen op de gepubliceerde en behandelde rapporten, geven aan dat dit het geval is:

- Bij de onderzoeken naar de investeringsfondsen en de energietransitie, behandeld in PS begin 2024, is door verschillende fracties opgemerkt dat het onderzoek van de rekenkamer heeft geholpen met het krijgen van overzicht en inzicht.
- In Limburg heeft het onderzoek naar investeringen in enkele grote projecten veel aandacht gekregen van PS, wat tot uitdrukking kwam in een goedbezochte informatiesessie en uitgebreide besprekingen in PS. De uitkomsten van het onderzoek van de rekenkamer hebben PS daarbij handvatten gegeven om het debat te kunnen voeren met GS over het beleid en de uitvoering.
- De onderzoeken naar drinkwater voor beide provincie kwamen niet uit de koker van PS zelf, maar hebben na publicatie wel kunnen rekenen op veel aandacht en impact. Dit zowel in de media als bij de provincies en andere betrokken partijen. Het heeft PS in staat gesteld een scherper beeld te kunnen krijgen van de stand van zaken en het onderwerp bestuurlijk te behandelen. Dit laatste vindt nog begin 2025 plaats.
- De onderzoeken die nog lopen over wonen voor beide provincies, konden bij de keuze voor het onderwerp al rekenen op veel steun vanuit PS. Dit sluit aan bij de maatschappelijke en politieke actualiteit en de urgentie die wordt gevoeld rond het onderwerp.

3.2 *Doorwerking in besluitvorming en uitvoering*

Een andere graadmeter voor de effectiviteit van de rekenkamer is of de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer worden overgenomen door PS en GS en invloed hebben op het beleid van beide provincies. In onderstaand overzicht is opgenomen welke besluiten zijn genomen t.a.v. de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer en welke doorwerking al is te zien.

Tabel 2 Doorwerking gepubliceerde en behandelde onderzoeken 2024

Onderzoek	Behandeling in PS	Doorwerking
Investeringsfondsen Noord-Brabant	19 januari in themabijeenkomst, 2 februari in PS	- PS besluiten alle aanbevelingen aan PS over te nemen en GS te verzoeken de aanbevelingen aan hun adres over te nemen en PS voor 1 april 2024 te informeren over de planning en voortgang daarvan.
Voortgang energietransitie Noord-Brabant	19 januari in themabijeenkomst, 2 februari in PS	- PS besluiten alle aanbevelingen aan PS over te nemen en GS te verzoeken alle aanbevelingen die aan hen gericht zijn over te nemen. - Statenmededeling "Uitvoeringsagenda Energie 2024-2027" - documentnummer 5945674 (18 juni 2024) - Statenmededeling "Voortgang Regionale Energie Strategieën 2024" – documentnummer 594150 (25 juni 2024)
Voortgang energietransitie Limburg	1 maart in LEO, 12 april in PS	- In Limburg is het rekenkameronderzoek in dezelfde zitting behandeld als het Beleidskader 2024-2027, dat expliciet verwijst naar het onderzoek en de aanbevelingen over monitoring en energieplanologie.
Investerings Limburg	Publicatie 12 april, 17 mei infosessie in PS, 31 mei in de ESA, 21 juni in PS	- PS hebben een amendement aangenomen waarbij de aanbeveling van de rekenkamer om een concrete toekomststrategie op te stellen is geschrapt en in plaats daarvan dienen de inhoudelijke en financiële grenzen mee te worden genomen in de uitwerking van SIS 4.0. Het geamendeerde Statenvoorstel (met de overige aanbevelingen van de rekenkamer) is door PS aangenomen. - Mededeling portefeuillehouder inzake control op deelnemingen (11 juli 2024). - Werkconferentie Verbonden partijen en SIS 4.0 (18 oktober 2024)
Drinkwater Noord-Brabant	Publicatie 3 juli, 4 okt in themabijeenkomst	- Besluitvorming PS begin 2025
Drinkwater Limburg	Publicatie 29 oktober	- Mededeling portefeuillehouder inzake rapport Zuidelijke Rekenkamer over drinkwater (12 november 2024) - Behandeling en besluitvorming PS begin 2025

3.3 Aandacht in de media

De rekenkamer wil onderzoeken doen met maatschappelijke relevantie en daar breed verantwoording over afleggen. Aandacht in de media voor de onderzoeken van de rekenkamer zijn daarvoor een graadmeter. Onderstaand een overzicht van de berichten die in 2024 zijn verschenen in de media over onderzoeken van de rekenkamer.

Tabel 3 Zuidelijke Rekenkamer in de media

Datum	Kop artikel	Hyperlink
01-02-2024	Brabant loopt achter met plannen duurzame energie en krijgt tik op vingers	https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4412044/brabant-loopt-achter-met-plannen-duurzame-energie-en-krijgt-tik-op-vingers
05-02-2024	Overzicht besluiten Provinciale Staten 2 februari 2024 (investeringsfondsen en energietransitie Noord-Brabant)	https://www.brabant.nl/actueel/nieuws/provinciale-staten/2024/februari/overzicht-besluiten-provinciale-staten-2-februari-2024
28-02-2024	Rekenkamer roept provincie op om eigen handelen in de Californië-affaire onder de loep te nemen	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240228_94716577
01-03-2024	Statenfracties vinden dat er tandje bij moet bij halen van doelen voor duurzame energie	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240301_96142450
12-04-2024	Forse kritiek Zuidelijke Rekenkamer provincie Limburg heeft niet genoeg grip op investeringen	https://www.nrc.nl/nieuws/2024/04/12/forse-kritiek-zuidelijke-rekenkamer-provincie-limburg-heeft-niet-genough-grip-op-miljoeneninvesteringen-a4195919
12-04-2024	Onderzoek: provincie redt projecten met vele miljoenen, maar verliest daarna controle en risico's uit het oog	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240411_95931370
12-04-2024	Limburg onvoldoende grip op investeringen	https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/geen-grip-op-investeringen-limburgse-projecten-door-provincie
13-04-2024	Praten over risico's is linker dan de risico's zelf, volgens Limburgse logica	https://m.limburger.nl/cnt/dmf20240412_95763958
21-06-2024	Staten eisen overzicht van financieel risicovolle projecten	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240621_95736846
04-07-2024	Er dreigt een tekort aan drinkwater voor Brabant in 2027	https://headtopics.com/nl/er-dreigt-een-tekort-aan-drinkwater-voor-brabant-in-2027-55297258
04-07-2024	Rekenkamer waarschuwt. Grote kans dat er voor 2027 al een drinkwatertekort is	https://drimble.nl/regio/noord-brabant/breda/97346826/rekenkamer-waarschuwt-grote-kans-dat-er-voor-2027-al-drinkwatertekort-in-noord-brabant-is.html
04-07-2024	Komt er in Brabant binnenkort nog wel overal drinkwater uit de kraan? Rekenkamer geeft waarschuwing af	https://www.bndestem.nl/breda/komt-er-in-brabant-binnenkort-nog-wel-overal-drinkwater-uit-de-kraan-rekenkamer-geeft-waarschuwing-af-a8d9b1cd/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F&cb=ce1796c3-cf7e-4ba4-b293-8ac143cdf696&auth_rd=1
05-07-2024	Rekenkamer: Brabant dreigt in 2027 met drinkwatertekort	https://tpo.nl/2024/07/05/rekenkamer-brabant-dreigt-in-2027-met-drinkwatertekort/
04-07-2024	Komt er in Brabant binnenkort nog wel overal drinkwater uit de kraan? Rekenkamer geeft waarschuwing af	https://www.bd.nl/eindhoven/komt-er-in-brabant-binnenkort-nog-wel-overal-drinkwater-uit-de-kraan-rekenkamer-geeft-waarschuwing-af-a8d9b1cd/
04-07-2024	Drinkwatertekort dreigt voor Brabant vreest Zuidelijke Rekenkamer	https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4501236/drinkwatertekort-dreigt-voor-brabant-vreest-zuidelijke-rekenkamer
09-07-2024	Provincie presenteert na de zomer plannen om drinkwatertekort te voorkomen	https://www.bd.nl/tilburg/provincie-presenteert-na-de-zomer-plannen-om-drinkwatertekort-te-voorkomen-we-zitten-erbovenop-ab882b7b/
29-10-2024	Drinkwatervoorziening Limburg kwetsbaar, provincie is te afwachtend	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20241029_95539189
29-10-2024	Nu actie nodig om in de toekomst voldoende schoon drinkwater te houden	https://www.l1nieuws.nl/nieuws/2780936/nu-actie-nodig-om-in-toekomst-voldoende-schoon-drinkwater-te-houden
30-10-2024	Meer urgentie nodig rond drinkwatervoorziening Limburg	https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/meer-urgentie-nodig-rond-drinkwatervoorziening-limburg
30-10-2024	Limburgse drinkwatervoorziening in de toekomst kwetsbaar	https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-actueel/zuidelijke-rekenkamer-limburgse-drinkwatervoorziening-in-toekomst-kwetsbaar
14-11-2024	Voldoende drinkwater beschikbaar Limburg	https://www.limburg.nl/actueel/nieuws/nieuwsberichten/2024/november/voldoende-drinkwater-beschikbaar-limburg/
26-11-2024	Met Brabants brakwater drinkwatertekort te lijf	https://krant.bd.nl/titles/brabantsdagblad/6208/publications/19720/pages/2/articles/2164160/3/2

4 Onze organisatie in 2024

Bestuur

Het bestuur bestond in 2024 uit:

- M.J.M. (Marc) Vermeulen (voorzitter)
- P.J.L. (Nellie) Verbugt (plaatsvervangend voorzitter)
- H.H. (Herman) Sietsma (lid)

Het rooster van aftreden van het bestuur is als volgt:

Bestuurders	Datum benoeming	Duur	Einddatum periode 1	Einddatum periode 2	Functie
Dhr. prof. dr. M.J.M. Vermeulen	07-02-2014	6 jaar	07-02-2020		Bestuurslid
	15-07-2016		07-02-2020	07-02-2026	Voorzitter, herbenoemd 29-6-2020
Drs. P.J.L. Verbugt	01-01-2015	6 jaar	01-01-2021		Bestuurslid
	15-07-2016		01-01-2021	01-01-2027	Plaatsvervangend voorzitter, herbenoemd 11-12-2020
Drs. H.H. Sietsma MPA	05-02-2016	6 jaar	05-02-2022	05-02-2028	Bestuurslid, herbenoemd 17-12-2021, verzoek om tussentijds ontslag per 05-02-2025 ingediend mei 2024

Op onze website is een actuele lijst van bezoldigde en onbezoldigde (neven)functies van de leden van het bestuur te vinden.

In 2024 hebben 12 bestuursvergaderingen plaatsgevonden. Daarnaast hebben bestuursleden in 2024 bilaterale gesprekken gevoerd met de Commissarissen van de Koning en individuele gedeputeerden en zijn door hen presentaties in PS gegeven over de uitgevoerde onderzoeken.

Bureau

Voor de uitvoering van haar werkzaamheden beschikt de rekenkamer over een eigen bureau. Het bureau kende in 2024 de volgende samenstelling (in alfabetische volgorde) en wijzigingen:

- G.T.M. (Monique) Baas Becking (officemanager) tot 1 februari 2024, per 1 april vervangen door G.E.M. (Wendy) Ghijsen
- J.C.M. (Jeroen) Barte (onderzoeker)
- W.J.C. (Carlo) van den Berg (onderzoeker)
- A.G.M. (Astrid) Matheeuwsen (onderzoeker)
- N.A.C. (Ard) Schilder (directeur-secretaris)
- E.L.J. (Erik) Schurer (onderzoeker) tot 1 april 2024, per 1 september vervangen door J.A.J. (Janine) Glas

Van 4 maart tot en met 24 juni 2024 is J. (Joppe) Moerland als stagiair werkzaam geweest.

5 Verplichte paragrafen en toelichting op de jaarrekening

5.1 BBV-paragrafen

Op het jaarverslag van de rekenkamer zijn van toepassing de bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, kortweg BBV. Volgens dit BBV dienen een aantal paragrafen in de verantwoording te worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Zuidelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering van toepassing

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de middelen en mogelijkheden die de rekenkamer heeft om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken (weerstandscapaciteit) en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot haar financiële positie.

Vanwege onvoorziene tegenvallers in 2023, was het weerstandsvermogen van de rekenkamer begin 2024 onvoldoende. De rekenkamer is daarover het gesprek aangegaan met beide Provinciale Staten, met als uitkomst dat incidenteel en structureel extra financiële middelen zijn toegekend, zie ook de toelichting op de jaarrekening. In de loop van 2024 hebben zich geen verdere tegenvallers voorgedaan, waardoor aan het eind van 2024 het weerstandsvermogen weer op niveau is.

Financiering

De Zuidelijke Rekenkamer wordt in gelijke delen gefinancierd door de provincies Noord-Brabant en Limburg. Per kwartaal worden hun bijdragen in de vorm van een voorschot overgemaakt naar de zakelijke rekening van de rekenkamer. De salarisbetaling en de daarmee samenhangende reiskostenvergoeding vallen onder de administratie van de provincie Noord-Brabant. Deze lasten zijn per kwartaal gefactureerd aan de Rekenkamer. Overige lasten zijn rechtstreeks door de rekenkamer betaald.

Bedrijfsvoering

De rekenkamer kent een bestuur en bureau. In 2024 heeft de rekenkamer twee nieuwe medewerkers verwelkomd, ter vervanging van twee vertrekkende medewerkers (zie hoofdstuk 4). De werving en selectie hebben plaatsgevonden conform de uitgangspunten die de rekenkamer daarvoor heeft vastgelegd en die nauw aansluiten bij het beleid van de provincies (inclusief cao's).

In 2024 is ook een werving- en selectieproces doorlopen voor de werving van een nieuwe bestuurslid, ter vervanging van bestuurslid Herman Sietsma. Het proces heeft plaatsgevonden volgens de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling en onder regie van de adviescommissie van de rekenkamer. De blijvende bestuursleden en directeur-secretaris hebben daarbij een adviserende rol vervuld.

De functionaris gegevensbescherming van de Zuidelijke Rekenkamer heeft in oktober 2024 gecontroleerd of de rekenkamer in de periode van september 2022 tot en met september 2024 in staat is geweest te voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (Avg). De algemene conclusie was dat de ZRK in staat is de naleving van de Avg op adequate wijze aan te tonen kan gehandhaafd blijven over de onderzoeksperiode. Daarmee voldoet de ZRK aan de verantwoordingsplicht van artikel 5, lid 2 Avg. Een rapport met toelichting op de conclusies is besproken in de bestuursvergadering van 25 november 2024.

5.2 Toelichting op de jaarrekening 2024

Financieel herstel in 2024

Na een negatief resultaat over 2023, laat de jaarrekening 2024 van de rekenkamer een positief resultaat zien over 2024 (zie blz.3 van de jaarrekening) van € 101.955,-. Dit is 13% van de begroting en kan worden verklaard door de volgende bijzonderheden:

- In 2024 ontving de rekenkamer – op basis van een verzoek aan en besluit van PS van Noord-Brabant en Limburg – nog een incidentele compensatie van € 40.000,- ter dekking van het tekort over 2023. Door dit tekort was ook een negatief eigen vermogen ontstaan eind 2023. De ontvangen incidentele compensatie kon echter niet meer worden verwerkt over het resultaat van 2023 en is daarom verwerkt in de jaarrekening 2024 (zie de post “bijdragen provincies” in de kolom “realisatie” op blz.3 van de jaarrekening).
- Daarnaast ontving de rekenkamer € 40.000,- structureel extra vanaf begroting 2024, met name vanwege de structureel hogere salarislaster op basis van de afgesloten CAO provincies. Hiertoe besloot PS van beide provincies in het voorjaar van 2024, wat op dat moment is verwerkt in een begrotingswijziging (zie kolom “begroting na wijziging” op blz.3 van de jaarrekening).
- Zolang de rekenkamer nog geen zekerheid had over het verzoek om extra middelen, is strak gestuurd op het beperken van de bedrijfslasten. Zo is tijdelijk een vacature voor een junior onderzoeker niet ingevuld en is strak gestuurd op overige lasten.

Mede vanwege het positieve resultaat over 2024 is nu aan alle criteria voor de rechtmatigheidsverantwoording voldaan. Zie hiervoor blz.9 van de jaarrekening.

Resultaatbestemming

De rekenkamer stelt voor om het positieve resultaat over 2024 toe te voegen aan de algemene reserve. Nadat deze in 2023 geheel was verdwenen, kan het weerstandsvermogen van de rekenkamer hiermee weer op niveau worden gebracht. Eventuele tegenvallers en bijzondere kosten in de komende jaren kunnen hiermee makkelijker worden opgevangen. In totaal blijft de reserve nog op een niveau onder de grens van 15% die is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Zie de bijbehorende opmerkingen hierover op blz.10 van de jaarrekening.

Deel 2: Jaarrekening 2024

Jaarrekening 2024

Zuidelijke Rekenkamer

Eindhoven

31 maart 2025

Inhoudsopgave

Jaarrekening

Balans per 31 december 2024	1
Overzicht van baten en lasten over 2024	3
Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten over 2024	4

<i>Overige gegevens</i>	10
--------------------------------	----

Balans per 31 December 2024

		<u>31 december 2024</u>		<u>31 december 2023</u>	
ACTIVA	Ref.	€	€	€	€
<u>Vaste activa</u>					
Materiële vaste activa	1.		-	1.220	
<u>Vlottende activa</u>					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.		132.050	36.584	
Liquide middelen	3.		324.616	201.519	
Overlopende activa	4.		13.636	391	
			<u>470.302</u>	<u>239.714</u>	

		<u>31 december 2024</u>		<u>31 december 2023</u>	
PASSIVA	Ref.	€	€	€	€
<u>Eigen vermogen</u>	5.				
Algemene reserve			(4.340)		53.746
Gerealiseerd resultaat			<u>101.955</u>		<u>(58.086)</u>
Totaal eigen vermogen			97.615		(4.340)
<u>Voorzieningen</u>					
Overige voorzieningen	6.		-		-
<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>	7.				
Overige schulden			372.687		244.054
			<u>470.302</u>		<u>239.714</u>

Overzicht van Baten en Lasten over 2024

		Realisatie 2024	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023
	Ref.	€	€	€	€
Baten					
Bijdragen provincies	6.	800.000	760.000	720.000	686.000
Overige baten		1.415	-	-	-
Lasten					
Kosten Bureau	7.	528.750	551.316	551.316	558.141
Kosten Bestuur	8.	53.222	54.489	54.489	50.845
Afschrijvingen materiële vaste activa	9.	1.220	-	-	2.928
Overige lasten	10.	116.675	113.160	113.160	132.723
Som der lasten		<u>699.867</u>	<u>718.965</u>	<u>718.965</u>	<u>744.637</u>
Financiële baten en lasten		407	-	-	551
Gerealiseerd resultaat		101.955	41.035	1.035	(58.086)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

De Zuidelijke Rekenkamer is feitelijk en statutair gevestigd op John F. Kennedylaan 2, 5612 AB te Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 58959785.

Algemene toelichting

De activiteiten van de Zuidelijke Rekenkamer bestaan voornamelijk uit het onderzoeken van de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeenschappelijke regeling.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van activa en passiva alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden opgenomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt.

De waarderingsgrondslagen per onderdeel van de balans en het overzicht baten en lasten worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals opgenomen in de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV.

Dat betekent dat:

- de rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- de financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat.

Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader dat door het bestuur is vastgesteld. Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 geldt wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschijdingen van baten, onderschijdingen van lasten en onderschijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld. Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat dat organisatie verantwoordelijk is voor het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV. Dit betekent dat:

- een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 7.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- een rapporteringstolerantie van € 700 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans en het overzicht baten en lasten

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van het algemeen bestuur. Reserves worden onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra het algemeen bestuur aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een besluit van het algemeen bestuur genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige lasten

Lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Taakvelden

Alle activiteiten van de Zuidelijke Rekenkamer bevinden zich in Taakveld 1. Bestuur volgens de Bijlage Taakvelden provincies bij de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Toelichting op de balans en overzicht baten en lasten

1. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	<u>Inventaris</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari 2024	<u>1.220</u>
Mutaties	
Afschrijvingen	<u>-1.220</u>
Saldo mutaties	<u>-1.220</u>
Boekwaarde per 31 december 2024	<u>-</u>

Het afschrijvingspercentage van de inventaris bedraagt 33,33%.

Vlottende activa

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
Nog te ontvangen bedragen Provincie Noord-Brabant	16.525	18.292
Nog te ontvangen bedragen Provincie Limburg	16.525	18.292
Debiteuren	<u>99.000</u>	<u>-</u>
	132.050	36.584

3. Liquide middelen

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
Betaalrekening ABN-AMRO	290.965	142.868
Spaarrekening ABN-AMRO	<u>33.651</u>	<u>58.651</u>
	324.616	201.519

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Zuidelijke Rekenkamer.

4. Overlopende activa

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	<u>13.636</u>	<u>391</u>
	13.636	391

Vaste Passiva

5. Eigen vermogen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Algemene reserve	(4.340)	53.746
Gerealiseerd resultaat	101.955	(58.086)
	<u>97.615</u>	<u>(4.340)</u>

6. Voorzieningen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige voorzieningen	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

De voorziening is in 2022 vrijgevallen.

7. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Crediteuren (nog te betalen facturen)	16.504	1.929
Nog te ontvangen facturen Provincie Noord-Brabant	147.873	143.469
Vooruitontvangen bedragen	-	90.000
Vooruit gefactureerde bijdragen 2025 van de provincies	198.000	-
Overige nog te betalen kosten	10.310	8.656
	<u>372.687</u>	<u>244.054</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De Zuidelijke rekenkamer is een huurovereenkomst aangegaan inzake een kantoorruimte die onderdeel uitmaakt van het pand gelegen aan de John F. Kennedylaan 2 te Eindhoven. De huurprijs over 2024 bedraagt € 37.803. Het huurcontract is in december 2023 verlengd en heeft een looptijd van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2029. Na het verstrijken van deze periode wordt de huurovereenkomst per 1 januari 2030 verlengd met vijf jaar. Beëindiging van de overeenkomst vindt plaats door opzegging tegen het einde van de huurperiode met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden.

De nieuwe huurprijs per 1 januari 2025 bedraagt € 31.540 op jaarbasis, exclusief servicekosten.

6. Bijdragen provincies

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Bijdrage provincie Noord-Brabant	400.000	360.000	343.000
Bijdrage provincie Limburg	400.000	360.000	343.000
	<u>800.000</u>	<u>720.000</u>	<u>686.000</u>

7. Kosten Bureau

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Salariskosten bureau (inclusief werkgeversdeel)	512.796	526.430	536.333
Opleiding / training	2.185	10.681	8.550
Overige personeelskosten bureau	808	320	559
Reis- en verblijfskosten bureau	12.961	13.885	12.699
	<u>528.750</u>	<u>551.316</u>	<u>558.141</u>

Gemiddeld aantal werknemers:

Gedurende het boekjaar 2024 waren gemiddeld 5,21 werknemers werkzaam op basis van een fulltime dienstverband.

8. Kosten bestuur

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Vergoedingen bestuur	50.109	52.566	49.492
Reis- en verblijfskosten bestuur	1.747	1.816	883
Overige kosten bestuur	1.366	107	470
	<u>53.222</u>	<u>54.489</u>	<u>50.845</u>

9. Afschrijvingen materiële vaste activa

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Afschrijvingen	1.220	-	2.928
	<u>1.220</u>	<u>-</u>	<u>2.928</u>

10. Overige lasten

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Inhuur (incl. accountantskosten)	29.691	27.770	32.209
Huisvestingskosten	55.899	56.018	58.054
Publiciteit & communicatie	1.963	2.670	15.158
Kantoorkosten	24.325	21.362	22.398
Algemene kosten	4.797	5.340	4.904
	<u>116.675</u>	<u>113.160</u>	<u>132.723</u>

11. Financiële baten en lasten

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Rentebaten	407	-	551
	<u>407</u>	<u>-</u>	<u>551</u>

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van de directeur-secretaris

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht de directeur-secretaris toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 7.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

De directeur-secretaris stelt vast dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering.

Normering topinkomens

De Zuidelijke Rekenkamer valt niet onder de reikwijdte van de Wet normering topinkomens (WNT) vanwege de beperkte rechtspersoonlijkheid. Gedetailleerde informatie over de vergoedingen aan het bestuur en het salaris van de directeur-secretaris zijn daarom niet opgenomen in dit jaarverslag. Wel wil de rekenkamer melden dat de hoogte van de beloningen van bestuur en directeur-secretaris ruimschoots vallen binnen de grenzen van de WNT, wat samenhangt met de koppeling aan het functiehuis en de beloningen van de provincie Noord-Brabant. Dit laatste is ook vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling van de Zuidelijke Rekenkamer (artikelen 7 en 8).

Overige gegevens

Regeling inzake de resultaatbestemming

In de Gemeenschappelijke Regeling van Zuidelijke Rekenkamer zijn regels opgenomen inzake de resultaatbestemming. Volgens artikel 9.6. van de Gemeenschappelijke regeling mag de rekenkamer ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 3 omschreven taak, beschikken over een bedrijfsreserve ter grootte van maximaal 15% van de jaarlijkse bijdrage.

Resultaatbestemming

Het bestuur stelt voor om het resultaat over 2024 ad € 101.955 toe te voegen aan de algemene reserve.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de Zuidelijke Rekenkamer te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van de Zuidelijke Rekenkamer op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van de directie over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Zuidelijke Rekenkamer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 7.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 700 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag, in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directie is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Landgraaf, 31 maart 2025
Kalnenek Accountants

Origineel getekend door drs. E.E.T.M. Kalnenek RA
Partner